

Szerkesztőség:

II-ik kerület 460. házszám,
hová a lap szellemi részét
illető közlemények kül-
dendők.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdájára, hová az
előfizetési pénzek, a hirde-
tések és ezeknek díjai, va-
lamint a felszólamlások kül-
dendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész
évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre
2 korona. Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA.
Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadó-
hivatalhoz küldendők. Nyilttér sorra 1 korona.

Consummatum est.

Folyó hó 8-án igen látogatott gyűlést
tartott a város képviselő testülete. A 66
képviselő közül megjelent 43, a mi ugyan
igy viszonyítva egymáshoz, nem nagy
szám, de ha az egyéb gyűléseken mutat-
kozni szokott érdeklődést vesszük, bizony
sok.

Délután 3 órakor kezdődött ez a ne-
vezetes közgyűlés, melynek egyetlen tárgya
volt a Richter féle ház és beltelek
megvétele.

Máthé József előadó jegyző röviden
ismertette az újavárosháza építtetésének idá-
ig lefolyt mozzanatait, a bizottság működé-
sét és annak végeredményeként bemutatta
Richter Arnolddal, a 76000 korona vétel-
árban megkötött végérvényes szerződést,
melyet a közgyűlés egy szívvvel, egy lélek-
kel, egy hangulag elfogadott.

Ámde a törvény név szerinti szava-
zást rendel minden oly esetben, midőn a
község, mint erkölcsi testület ingatlant ad
vagy vesz s így a névszerinti szavazás el
is rendeltetett.

Mi előtt azonban ez megkezdett vol-
na, Komáromy József tanácsnok — prak-

tikusan fogva fel a dolgot — azt a kérdést
vetette föl, hogy hát az a 76000. korona
hol van, miből lesz az kifizetve?

Máthé József nyugtatta meg aztán az
íránt érdeklődőket, a bizottságnak a buda-
pesti utazás eredményét jelentette be, mely
bizony minden inkább lehetett, mint
megnyugtató magyarázat, — mert vég-
eredménye az lett, hogy most roppant
drága a pénz, meg aztán kevés is, hanem
azért aztán mégis csak megnyugodott az
érdeklődés, mert Máthé is, Komáromy is
ajánlottak igen praktikus expedienst, hogy
a kecske is jólakjon, a káposzta is meg-
maradjon.

Hanem azért a névszerinti szavazás
még sem volt megejthető, mert néhányan
a vételár nyugta-bélyegét szerették volna
Richterrel megfizettetni, de a mit a bizott-
ság a város részéről elvállalt; néhányan
pedig azt az aggodalmukat fejezték, hogy
ennél a jogügyeletnél, ennél az adásvétel-
nél nem „csapódott e be“ Richter?
oh! oh!

Midőn aztán végre sok beszéd pro et
contra elmondattott és beigazolást nyert,
hogy sem Richter nincs becsapva, sem

pedig a város nem hal bele a nyugta bé-
lyegének fedezésébe, a névszerinti szavazás
elrendeltetett, melynek eredményeként const-
tatáltatott, hogy mind a 43 városatya
„igennel“ — felelt, a vétel elfogadása s a
szerződés megkötése mellett szavazott.

Consummatum est!

A Richter ház megvétele befejezett
dolog, a mi még hátra van, t. i. a 30 napi
közzszemlére kitétel s a törvényhatóság
jóváhagyása, nem változtathat ezen semmit.

Ez a vétel, a vételnek e képen való
megcsinálása csak első pillanatban látszik
nagydolognak, de valójában, a dolgok mé-
lyére tekintve biz ezt nem lehet valami
óriási vívmánynak tekinteni, mert bizony
csak ott vagyunk most épen ahol ezelőtt
30 évvel kellett volna lennünk, sokkal cse-
kélyebb anyagi áldozatokkal.

De hát ezért így is jól van! Adja
Isten, hogy ez okul szolgáljon a jövőre
nézve, hogy akkor, midőn a városnak nagy
érdekei mutatkoznak, melyek ha az első
pillanatban nem is tetszenek aktuálisnak,
de fejlődésünkben nagy horderejű mozza-
natok rúgóiva válnak, ne zárkózzunk el
azok felismerése elől, ragadjunk meg

TÁRGYA.

Éheztem eleget

Éheztem eleget. Nagyváros zajában
Az utcákat járva nyári nap hevében,
Reggeltől napestig bolyongtam hiában,
Álmodozva éltem kis száraz kenyéren.

Elkopott a ruhám, rongyok lógtak rólam;
Patakzott arcomról izzadság, verejték.
Sápadtan bámultam: mint fényes hintóban
Gazdagok robozva kedvüket keresték.

Dolgozni nem tudtam, bárhogy igyekeztem.
(Mit is ér az eszeme, ha nincsen leírva?)
Elkábult az agyam, elgyengült a testem,
Verejték hullott csak a fehér papírra.

Éheztem eleget. Zordon. fagyos télen,
Süvitő szelekkel jártam az utcákat;
Vagy hideg szobámban üldögéltem tétlen,
Néztem, hogy a szél mint tipázza a fákat.

Szegény édes anyám jutott az eszembe,
Ki picziny kenyerét én tölem remélte!
Sárgult ima könyvem vettem a kezembe,
És a nagy Istenhez imádkoztam érte.

Kimentem néhányszor, ki a dunapartra,
Elnéztem mint esábit a viz zúgó árja;
De eszembe jutott édes anyám karja,
Melyet majd kitarva, fiát visszavárja.

Nem is néztem többé aztán a folyóra,
Az anyai házhoz visszamentem szépen.

Munkára késztetett édes anyám csókja,
Áldja meg az Isten mind a két kezével.

Szebenyei József.

Szabadkai nap.

— Irtá: Crassus. —

Nem a nagy Szabadkáról akarok beszélni,
mely az Alföld dús, televény mezején terjeszke-
dik nagy kényelmesen, hanem a kis szabadkai
pusztáról, mely Gömör és Kis-Hont vármegyében,
Rimaszombattól pár óra járásnyira húzza meg
szerényen magát.

Nevezetes hely azért ez is. A nagy hódolt-
ság idejében török határvár volt. Amolyan kisebb
fajta erőd, honnan a füleki pasa tartotta szemmel
a környékbeli császári fészkeket, ha nétalántán
„paesirtázní“ jött volna kedve egy-két tüzesvérű,
végbeli hadnagynak.

Hanem azóta, hogy a török elment, elfeled-
ték. A zsellérei szétszóródtak, kipusztult, kihalt, s
most megközöni, ha a mappára ráírják a Pa-
Szabadkát.

Másról is nevezetes ez a kicsiny hely, a
mit most is nagy derűséggel emlegetnek a gö-
möri nemes sarjak. Itt csufolta meg ugyanis död-
apáikat, nemes, nemzeti és vitélő táblalábító ura-
imékat, no meg a hétszilvafás, boeskoros atyafi-
akat is az utolsó generális insurrectió idejében
Fáy István kapitány.

Akkor volt ez, mikor a francziák nyughatat-
lan lelkű, nagy imperátora szuronyos legiókkal
látogatta sorba a vén Európába conservatív, vetőt
kiáltó fejedelmét.

Lombardiából jövet azután hozzánk is igye-
kezett egy takaros csapat megnézni, hogy al-
szunk-e még, vagy már felébredtünk. Beauharnais
Jenő, az Olasz alkirály vezette őket.

Bécsben gyámoltatlanul kapkodtak ide-oda,
a mi jó öreg József Nándorunk meg általános
felkelést hirdetett, vagyis fejenként hadba szóli-
totta az egész magyar nemzetséget.

Rég elhalt már a Rákóczy kor zivatara,
a hetéves háború győztes magyarjait is elfeledte
a világ. Az onnan datált ötven év alatt Nyugat
Európába legalább is három százada haladt
előre, a — magyar meg visszafelé.

1809

A nemesi hadsereg temetésének éve.

Gyülekezének pedig a nagy fűbriumra
Győr városa alá a nemesi hadak. Megyei zászlók
alatt ki gyalog, ki lóháton, ki kocsin igyekezék
a cél felé. El voltak látva ócska vasakkal ször-
nyüségessé. Régi hajdú puskák, miknek el-
sütéséhez három ember és külön tudomány
kellett, tokjaikba rozsdásodott fringiák, s a mo-
hácsi vészről megmaradt rissz-rossz kovás piszto-
lyok valának bőven.

De volt egy fegyverük, a mit a francia is
sokat megemlegetett, a jóféle somfanyelű rézesá-
kány. A feleserek, mikor a sebesült gránátosokat
kötözgették Győrben a csata után, el nem tudták
találni, miféle szerszámmal verték azokat az is-
tentelen lékeket az „arnée de l'Empire“ derék fia-
inak fején.

Hja! Egy—egy megyei restauratio jó iskola
volt arra.

Na de térjünk a dologra.

Hát a nagy insurrectió kihirdetésekor Gömör

minden alkalmat a haladásra, mert ilyenek nem szoktak maguktól jönni.

Legyen példa előttünk Czegléd s a Czeglédek energiája.

Még egyszer a fürdőkérdés.

Mindenek előtt én is köszönetet mondok Rudnyánszky szolgabíró úrnak, hogy a fürdő kérdését napirendre hozta. Én a magam részéről előbb valónak tartom a járásbíró, adóhivatal ide hozatalánál azt, hogy ily népességű városban fürdő — ha csak nyári fürdő is — álljon a közönség rendelkezésére. Ez nem fürdő, — hanem életkérdés.

Hogy e lapok t. olvasóit meggyőzzem arról, mily áldás lehet egyesekre — s egyesekből állván a közönség — az egész városra nézve a legegyszerűbb fürdő is, elmondom saját tapasztalatomat.

Ezelőtt 34 évvel feleségem tüdővészben (tuberculosis) megbetegedett. Köztudomású, hogy a betegek, különösen a tüdőbajosok, ingerültek, szeszélyesek szoktak lenni. Feleségem sem tűrt maga körül senkit, még saját édes anyját sem; így éjjel-nappal, minden ügyében bajában nekem kellett helyt állni. A három hónapig tartó aggodalom testi fáradság s anyagi gondok úgy ki merítettek, hogy feleségem halála s temetése után magam is ágynak estem, s oly betegnek látszótam, hogy közelállbim nem hitték, miszerint addig éljek, míg majd nőm sírját egészségügyi tekintet miatt — az én oda temettetése végett felbonthatják, s hogy mégis melléite aludjam az örök álmot, a szomszéd sírhelyet számomra fenntartották. (Noha, ezt csak később árulták el, de az álsirdombot akkor magam is láttam.) Miután a jó szomszéd és komaasszonyok örökösen hangoztatták, hogy a tüdővész ragadós: magam is elkezdtem scrupulizálni; felkértem tehát egy jőnevű orvost, hogy vizsgáljon meg alaposan és mondjon őszinte véleményét. A doktor nyers, szókimonódó ember volt, s nyíltan kimondta: „Ha van hajlandósága a tüdővészre, megkapta, ha nincs, nem kapta.” Vizsgálat után megnyugtatót, „hogy még nincs baj, így és így éljen, gyógyszerrel nem

rendelek, de mindennap reggeli előtt egy órával vegyen zuhanyfürdőt, különösen a mellére, reggeli után egy órával igyék egy Seidlisz port.”

Rendeletét megtartottam, két hónapig zuhanyoztam magam, s ime 34 év után még szántom a papírt, vetek bele betűt hátha valami termése lenne; míg azok közül kik sírhelyemet kijelölték, sokan régen elhanyagáltak.

Tehát helyreállított, megerősített és megmentett a fürdő, és pedig milyen fürdő! A világon a legrövidebb zuhatag, melyet egy szegény borbély állított fel a maga udvarán és költségén. Volt pedig a fürdőhelyiség egy vásári deszkabódé két gerendájára feltéve egy 3 akós kád a — lugzó — ennek a csaplyukába erősítve egy bádóg locsoló rostéja, az elzáró készülék, — no . . az volt ám még elmés: t. i. egy erősebb krinolin abroncs darab egyik végére parafadugó erősítve és egy hosszú madzag kötve, másik végéig fogva a lugzó fenekéhez szögezve, a lugzóba pedig 100 méternyírről és letrán vödörrel hordták fel a vizet, s ha az ember megakart a eresztetni, meg rántotta és huzva tartotta a madzagot.

Ime, tisztelt olvasó, ilyen kezdetleges fürdőnek köszönhetem én, — Isten után — hogy még most is élek s elmondhattam életemnek epizódját.

Azért intéző és intézkedő urak, ne halogassák a fürdő felállítását csak azért, mert nem telik porzellánkádra, körszivattyúra, motorokra. — Nem az a fő ez időszereint, hogy a fürdő kényelmes, fényes és elegáns legyen, hanem az, hogy legyen. Ki tudja, hogy a mostani gümőkörös világban hány kezdődő bajnak a csirait fojtotta volna el csak egy pár zuhany is?

De előáll a kérdés először is, hogyan? Az előző szám vezércikkijével egyet értek abban, hogy az részvényekre, szövetkezetekre alapítva, aligha lenne kivihető; félünk mi már a szövetkezetektől. Én azt gondolom, hogy ez első sorban a városnak volna kötelessége, és abból a 300.000 koronából ideiglenesen el lehetne szakítani pár ezret, azon berendezni egy egyszerű fürdőházat. A város vett mázsát, építettett kaszárnyát, tervez városházát mind arra alapítva a tervet, hogy a vétel kifizeti magát. A fürdő bizonyosan kifizetné. Az én szegény borbélyom nem bu-

kott bele a vállalatába, pedig egy fürdőár 12 krajczár volt; itt szedhetne a város a fogyasztási adóhivatal utján többet is.

A másik kérdés: hol?

Rudnyánszky ur az Ajtay féle háznál akarná, mert onnan a vizet könnyen le vezethetni a Pióczásba. Szerintem itt a viz levezetése a legnagyobb nehézség; mert a Pióczásig vezető ut némely része, p. o. a Kozicz féle ház és Márton Ferencz úr kertje táján 1 1/2 m. magasabb, sőt nem tudom, hogy a Pióczás vize is nem magasabban áll-e főleg tavaszi és őszi esőzések, hóolvadás alkalmával, mint az Ajtay féle udvar.

Ha a vízlevezetés olyan könnyű lenne, akkor az Erzebetliget volna legalkalmasabb fürdő hely; ott van már liget, séta és mulatóhely, — s a megette levő Farkas Hani féle házat kellene megvenni, vagy kibérelni, s egyelőre csak kút vizet fürdőre berendezni, mert ennek udvarán és a ligetben levő kút elegendő vizet adna, sőt ezt a vizet nem is kellene levezetni, elinnák az árkok és mélyedések.

De hát ott van a pompás ártézi víz, 18 fok meleg, esékély ásványtartalmu — tehát gyógyviz, melynek egész éjjel ömlő nagy része felhasználatlanul foly a Szapáry-laposba. Tehát kész víz és lefolyás. Nem lehetne-e azt felhasználni? A Richter féle kútból fogva a Szapáry-laposig nem lehetne-e valami helyet venni, vagy hosszabb időre bérelni, oda egy deszkabódét, mint a dunai nyári fürdőké — vagy olyan épületet csináltatni, minő az abonyi szinköré, azt pár kádra, zuhanyra berendezni, az ártézi kút vizét esőveken odavezetni.

Tessék elhinni, hogy a város a fürdő felállítása által tenne akkora hasznót a közönségnek, szerezne akkora érdemét magának, mint a kaszárnya felépítése, vagy az ártézikút felállítása által szerzett.

Ne odázzák ezt a kérdést azzal, hogy ha nagyot, szépet, elegánst nem lehet, akkor semmit se. Nem uraim, valamilyet, akarmilyet, de mielőbb!

Földrengés.

(Sz—i) Egy rémes vulkánikus hatalom rengette meg a földtekét keleten, nyugaton. Az egész

Erre a szóra felkelt Hubay István uram és belekezdett egy dicőba, ékes tropusai közül a tegnapi esti végzést hámozhatta ki a kapitány.

Nem szólt rá egy szót sem csak a legényeknek intett. Azok odasorakoztak háta megé.

— Hogy hívják kendet? — szól a tüzesszónokra.

Az felemelt fővel, kidüllesztett mellel veti oda foghegyen:

— Stephanus Hubay de felső Hubó.

A kapitány egy intésére oda teremti Pál mester a tábori széket, s a tarisznyájából kezd kihálászni egy félelmetes szerszámot, — egy nagy borbély ollót.

A nemes urak divatos befont varkocsot hordtak akkoriban, mely a hátuk közepét verte. A rekrutáknak le szokták volt nyírni a haját. Mire megnőtt, s újra befonhatta, ha vén katona lett belőle.

— Nohát Stephán Hubay, üljön kend le erre a székre, — ripakodik a meghökkenett férfura Fáy.

Az sanda szemmel nézi az ollót, mit Pál mester félelmesen csattogtat, majd büszkén felszólal:

— Ez violentia. Protestállok ellene. Én nemes ember vagyok. Nem türök ilyen sértést.

— Fiúk, húzzátok csak le!

Megkapták erre négyen Hubay Istvánt úgy, hogy mozdulni sem tudott. Azután szépen végig nyújtóztatták a harmatos gyepen s olyan olvasatlan huszonötöt hegedültek el rajta, hogy még a kutya bőre is megjajgatta.

A többiek nagy karikában állva, ámulva nézték a hallatlan merényletet, a mit a szónokukon elkövettek. Nem volt egy hang sem, nem

és Kis-Hont vármegye nemessége is belátta, hogy itt nincs mit tenni, lóra kell szállani.

Felgyültek annakokáért a megye tulsó oldalán lakók Pelsőczre, a vármegye akkori székhelyére, az innensőn levők meg útközben akartak csatlakozni.

János főherczeg Fáy István kapitányt küldte ki 24 emberrel a gömői nemesség felvezetésére. Katonás nyers ember volt Fáy István uram, a ki nem igen szerette a nagyhangú, folyton dietiózó táblabírákat. Már Pelsőczön sem valami bárány szelidséggel bírt velük, az útban meg épen katonás fegyelmet akart életbe léptetni.

Kegyetlen meleg nyár volt, s július 1-én indult utnak az expedíció. A nemes urak, hogy a nap nagyon meg ne pörkölje őket, süvegükön kívül még nagyszélű posztókalapokat is vittek magukkal, miket színes pántlikákkal szépen levihar-szizajztak. Eleget morgott Fáy István, hogy ő nem akar gyócsos tótokkal beállítani Győrbe, rá se halgattak. Ők bizony a nemesi szabadságon esorbát ejteni nem engednek.

Öblös tajtpipákból egész úton fujták a jó csetneki meg duhlázi füstjét. A hátul jövő szeke-rek meg voltak rakva elemőzsiával, meg gönczi hordókkal. A hol azután letáboroztak, kezdődött az evés-ivás, előkerült a makaó is, s nyerték egymás pénzét reggelig. Közbe, közbe szidták a franczot, mint a bokrot.

Elérték Rimaszombatot. Ott várakoztak már akkor a Draskóczyak Szécsből, meg Putnokról. Ott csatlakoztak a Máriásiak, Szentiványiak, Szakalok, meg a többi honti atyafiak.

Estefelé indultak a városból jó hűvösön, hogy az éjszakát künn töltsék a megye határán, s hajnalban átmenessenek a Nagy Hontba.

A szabadkai pusztá vár alatt ütötték fel a

sátorfát, s kezdődött a muri. A cigány is odavetődött, folyt a dinom-dánom, járt a feneketlen kupa kézzel kézre.

Egyszer valamelyiknek eszébe jut, hogy hát tulajdonképen minek is vándorolnak ők Győrre, mint a sátoros cigányok, mikor itt is jólérzik magukat, maradjanak itt a megye határán, ha a francz idejön, majd elzavarják, nem eresztik be a megyébe. Ha a győrieknek bajuk van, marakodjanak ők.

Az okos szó szeptet ütött egy pár fejébe, s rögtön összeült a hevenyészett megyegyűlés ott a szabad ég alatt. Nosza meghányták vetették az állapotokat hamarjában és kimondották a nagy szententiát, hogy Fáy István uram nekik nem parancsol. Eb ura fakó! Parancsoljon a császár katonáinak. Ők szabad magyar nemesek, azt tesznek a mit nekik tetszik. A megye határán túl pedig nem mennek a Jehovának sem.

Fáy István a legényei mellett heverészett katona köpönyegén, s bámulta a ragyogó csillagokat hogy vándorolnak a gönczöl szekér körül. Szemét sem hunyorította a peroratiókra, mintha nem is hallaná. . . .

Alig pirkadt, már talpon volt a kapitány, a legényei töltött puskákkal szép egyenes glédában állottak. Előttük Pál mester a káplár.

A nemes urak is czihelődni kezdtek, de a legkisebb hajlandóságot sem mutatták az indulásra. Fumigetive collátióztak mintha az lenne a legnagyobb gondjuk, hogy elomló porhüvejeiket táplálják. A kapitány várt sétált egy negyedóráig, de mikor látta, hogy a tábor a fülebojtját sem mozdítja, odament, a hol legtöbben voltak egy esomóban, s röviden felszólította őket;

— Induljunk, uraim mert felmelegszik az idő; aztán kilóghat a nyelvünk.

világot megrázkódtatta az emberi állatiasság undok megnyilatkozása. Nemcsak Umberto király galád megöletéséről van szó, hanem azokról a vérontásokról is, melyek ezer mérföldnyiről terjesztik át rémséges jajszavukat.

Egy Bresci megöl egy királyt: egy embert és az egész világ felháborodik, undort érez az emberi állatiasság megnyilvánulása láttára. És Bresci megöl egy embert elvből, fanatizmusból, mert az eszével nem gondolkodik, az ösztöne vezeti a kezét, az az ösztön, mely alól ember nem képes szabadulni és melyet úgy neveznek: „az állat az emberben”. Tehát Bresci utálatos cselekedete önként érezhető; azt, aki a perzsa saht le akarta szurni, szintén megértjük, de van itt más valami, a mit nem értünk.

Az anarchizmus egy örült elv. Van benne egy adag örült fanatizmus és a nyomor, a szocializmus szüli.

Hogy mi fog történni mindez ellen? A királyné meggyilkolása után értekezletre gyűltek össze a hatalmak képviselői Rómában, azon ország fővárosában, a mely a legtöbb gazgyilkost szolgáltatja. Ez azért van így, mert Olaszföldön divik leginkább a nyomor, itt párosul össze az elkeseredettség a fajban rejlő heves vérűséggel, minnek a következményei azután a királygyilkosságok. Tehát összegyűltek Rómában a képviselők. És mit tettek? Semmit. Kerezd meg a férget, a fa belsejében és pusztítsd azt ki onnan száraz elmélettel! Nagyobb szabású törvényhozási intézkedések nemzetközi kérdése helyett, kisebb apróbb jellegű megállapodások jöttek létre, holmi rendőrségi felügyeletet illetőleg. A rendőrségek pedig a leiratot az irattárba helyezték megpenészedés végett. Aztán jött egy Bresci Amerikából, magával hozta az egész fajanak gyűlöletét és undok esküjét: megöl egy királyt.

És megbotránkoszik rajta egész Európa; a hatalmak részvétüket és megundorodásukat fejezik ki.

Ott túlhan meg a czopfok hazájában ugyan-ezek a hatalmak ezer meg ezer katonát rendelnek ki, hogy öljk meg a kinaikat. Sőt az egyik hatalmasság feje, a legzseniálisabb uralkodó, a hármasszövetség egyik oszlopa azt mondja: „Nincs kegyelem, foglyok nem kellene!” És miért? Mert egy csapat civilizálatlan sárga tömeg, kiket a nyomor és az a tudat, hogy a gyarmatra vágyó hatalmak a hazájukat akarják elvenni, elkeserített megöl egy embert, a ki véletlenül követ volt. Rájuk fogják, hogy vadak, hogy kegyetlenek. Mely nép nem lenne azzá a tudatban, hogy a hazáját akarják tőle elrabolni? És ezt akarják a hatalmak már 10 év óta, ha nem is állítják nyíltan. Milyen legyen egy ily néptörzs, melyben nyolczvan millió koldús, éhező van? Coda-e, ha elkeseredettek és megölnek egy embert?

Akaratlanul is az amerikai indiánok jutnak eszembe, kik hasonló sorsban részesültek és

mozdult egyetlen kar sem. Oly váratlan volt e dolog, hogy megdermesztett mindenkit.

A nap épp akkor bújott elő az akasztó hegy mögül és végigcsillámlottak a gyalogosok puskacsövén.

Mikor az operáció véget ért, Hubay István uram feltápáskódott, egyet rántott a rajthúzliján, s szó nélkül leült a kisszékre. Pál mester műrton lecsappantotta a varkocsát. Fáy kapitány a legközelebb álló urat tessékelte a székhöz, de az okulva a példán, szó nélkül leült.

Igy nyiratta végig a legnagyobb némaság közepette Fáy az egész gömöri nemességet.

Mikor befejezték, lóra ült az egész had. A kapitány is nyeregbe termett, s oda lovagolt eléjük

— Most már indulhatunk, urak! Pedig jobb lett volna hajnalban, mert már is nagyon meleg van. No de nem tesz semmit. Hanem hogy valamiképen fel ne süsse önöket a nap dobálják csak ide az árokszélre, a mint elhaladnak, ezeket a tót kalapokat.

S az egész nemesi had lerakta szépen a sok, nagyszélű kalapot az ut mellé. Azután vonultak némán Losoneznak, hogy a nagyhontiakkal egyesüljenek. Fáy István pedig egész nyugodtan lovagolt az élőkön.

Rimaszombatban másnap vásár volt, s az osgyáni fazekas tótok három szekér kalapot, s egy kocsiderék csoffot vittek a vásárra.

Holupkát, a vezelőnyei kalapot, ijedtében kilelte a hideg, a környékbeli tótok meg egész életükre beruházkodtak kalapokkal.

részesülnek máig is. Nem lehet ötvenezer hittérítő pappal háromszázmillió fanatikus embert faji lényegéből kivetköztetni. És most sem lehet: leöldösik őket, elveszik a hazájukat, lábball tiporják az ember legszentebb érzelmeit a honszeretetet.

Mikor aztán egyik hatalom lenn dél Afrikában kipusztít egy népet, a mely a szabadságot követeli, egy másik meg három millió civilizálatlan indiánt öl meg minden tíz évben, összeállanak heten nyolczan és ki akarnak pusztítani háromszáz millió kinaikat. És mikor már pár ezret leöldöstek előáll egy Bresci, egy örült fanatikus ember és megöl egy királyt, minekntána a hatalmasságok undorukat fejezik ki a gaztett felett, aztán meg az egyik elüvölti magát: „Nincs kegyelem!” hogy megrendül bele az egész Európa. La bête humaine!

† Gulner Lászlóné.

Nagyon szeretett orsz. gyűl. képviselőnk, Gulner Gyula államtitkár úr ő méltóságát súlyos vesztés érte; édes anyja, özv Gulner Lászlóné született Menyhárth Jozefa, az áldott jólelkű nagy asszony f. hó 9-én jobb létre szenderült.

Ha nem tudnók is, hogy mily hatalmas volt az a szeretet, mely képviselőnket véghetetlenül szeretett jó anyjához fűzte, el tudnók képzelni a nagy csapást, a roppant fájdalmat a mélyen érző gyermeki szívben; de tudva ezt, kétszeres sőt sokszoros a mi fájdalmunk is, mellyel a bánat elviselésébe szívben lélekben osztozunk a gyászoló családdal, a bánatos rokonokkal és ismerősökkel.

Nehéz látni az elmulást, fáj az elválás a jóktól, a nemesen érző lelkektől, de tisztelesen nehéz szászorosán fáj egy olyan magyar nőtől elválni, a ki e városnak, e hazának oly nagy nevű, szívben, lélekben és honszeretben oly kimagasló alakot adott, mint az ő fia.

Az ily magyar nő megérdemli, hogy emlékezete megmaradjon közöttünk, hogy siri nyugalmáért, lelkeüdvösségeért, szeretteinek vigasztalódásáért mindannyian imádkozzunk.

Legyen áldott emlékezetel Az örök világosság fényeskedjék neki!

A család a következő gyászjelentést adta ki:

Gulner Gyula m. k. belügyminist. államtitkár és orsz. gyűl. képviselő úgy a maga, mint neje szül: Rée Mária gyermekeik ifj, Gulner Gyula és Gulner Irma, valamint ennek férje dr. Endre Zsigmond Pestvármegye főszolgabírája s az utóbbiak kiskoru gyermekei nevében is. Gulner Pál pestvármegyei számvevő úgy a maga, mint neje szül: Kormuth Izabella; gyermekeik: Béla, Irén, és Elemér nevében is, valamint az összes rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy a legjobb és legönfeláldozóbb édes anya, anyós, nagyanya, illetőleg szépanya: özv Gulner Lászlóné szül. horvátii Menyhárth Jozefa áldados életének 85-ik évében. Abonyban, f. é. augusztus hó 9-én délután 1 órakor. a haldoklók szentségének fölvétele után, az úrban hosszas szenvedés után jobblétre szenderült.

A drága halott hült tetemei f. hó 11-én délután 5 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartásai szerint Abonyban, a családi gyásházánál beszenteltetni és a róm. kath. temetőbe örök nyugalomra helyezettetni.

Az engesztelő szent mise áldozat Abonyban f. hó 13-án délelőtt 9 órakor fog a kegyelem urának bemutatatni.

Abony, 1900. augusztus hó 9-én.

Örök Isten kérünk! vedd fel az elköltözöttet igazaid közé, mert azt egész életével kiérdemelte,

Don Bosco világműve.

Dr. Zafféry Károly túrini (Olasz ország) polgár a következők közlésére kért föl benünket — mely kérésének — tekintve a humánus eszét — készséggel teszünk eleget az emberiség szolgálatában.

Don Bosco egyszerű pap volt. Született Turin mellett 1815-ben, és meghalt Turinban 1888-ban. Művei, melyekkel bámulatba ejtette a világot, következők: Vasár-és ünnepnapi szórakoztató és egyszersmind oktatást és nevelést nyújtó „Oratorium” a városban elhagyottan bolyongó fiú számára. Az Oratoriumból már számtalan tisztességes iparos, gazda, sőt művészek, papok, hivatalnokok kerültek ki. Esti iskolák mesterinasok részére; tanítanak itt írásolvasásn kívül rajzot és zenét is. Nappali iskolák azok részére, akik a nyilvános iskolákat vagy ruházathány miatt vagy más okból nem látogathatják. Tápláló intézetek szegény elhagyott gyermekek részére. Itt mindenkit olyan pályára képeznek, aminőre csak képes. Iskolák, benlakással és ingyentanítással. Papképző intézet felnőttek részére, akik kevés iskolát végeztek, de képességgel bírnak a mulasztás pótlására. Jelenkező kispapoknak a további képzés adatik meg. Belepő áldozatok pedig rövid próba után fogadalomra bocsáttatnak. Missiók. Amerikában 25 év óta 40.000 (negyvenezer) vad lett megkeresztelve. Gazdasági iskolák. Templomok a világ minden táján. Szalézi társulat mely nemcsak misézőpapokból áll, de művészekből, kézművesekből stb. Nőtársaság az elhagyott leányok nevelésére. Szalézi közreműködők társulata. Ilyen közreműködők pénzsegéllyel vagy ajánlással mozdítják elő a nagy művet.

Don Bosco műve az egész világon el van terjedve. Intézeteinek száma többmint 500. Évenként több mint 40.000 (negyvenezer) gyermeket mentenek meg a társadalomnak.

Borgonuovo Jakab ügyvéd a fegyenczekekről írva a többi közt ezt mondja: „Kezeim közt vannak a statisztikai adatok, melyek igazolják hogy Don Bosconak kétszáz ezer neveltje van akik ugyanazon sorsra jutnak, ha ő nem fogadja fel őket (már 400.000, négyszáz ezer). Azt mondjátok, hogy ő pap. De hát a szeretetnek nincs ruhája se színe. Azt mondjátok, hogy az ő szeretetök fekete. No hát csak elő a ti szeretetetekkel! öltöztessétek biborba; csak elő vele gyorsan.”

Sok év óta, különösen pedig újabb időben több oldalról nyilvánult a kívánság, hogy a szalézi társaság Magyarországon is letelepedjék. De ez lehetetlen magyarul beszélő áldozatok, kispapok és segítő testvérek nélkül, azért a társulat jelenlegi egyetemes főnöke Rua Mihály ur elhatározta a magyarok részére Turin mellett (Olaszország) külön intézet megnyitását, aminők már léteznek a németek, lengyelek szlovének és angolok számára. És intézetbe felvétetnek áldozatok, theologusok bölcsészek, továbbá a gymnasiumi 4-dik osztályt sikerrel végzett növendékek, mely utóbbiak a bölcsészeti folyamba, egyszersmind az első ujonczévbe léphetnek; felvétetnek továbbá olyanok, akik nem tanultak latint, de a papi pályára hivatást érzének, akik e pályára megrövidített 3—4 évi gymnasiumi folyamán előkészítettnek. Végre felvétetnek olyanok is, akiknek nincs hivatásuk az iskolai pályára, hanem segítő testvérek óhajtkák életüket Istennek felajánlani e társaságban, akár mint irnokok, akár mint kézművesek vagy munkások a házban vagy a kertben. Mindezeknek tudtára adatik, hogy kérényökkel e címre fordulhatnak; Reverendissimo Signore D. Rua, via Cottolengo, 32. Torino (Italia).

Szükségesnek tartjuk megjegyezni, hogy a levélbélyeg egyszerű levelen 25 fillért; a levélnek nem szabad 15 grammnál többet nyomni; bélyeghiány vagy nagyobb levélsúly kétszeres büntetést ró reánk. Azok, akik mindjárt beléphetnek az ujonczok közzé, az ujonczévre 500 koronát tartoznak fizetni. Akik pedig Olaszországban a szaléziéknél végzik a gymnasium osztályait, az egész tanidőre összesen 1000 koronát fizetnek. Végre azok, akik mint kisegítő testvérek lépnek be, azok két évre szóló ruhát és lábbelit hoznak, és annyi pénzt letéteményeznek, amennyi a visszautazásra megkívántatik, hogy visszautazhassanak azon esetre, ha bármi okból nem maradnának a szalézi társaságban. Legelőbb is a következő bizonyítványok küldendők be: 1) a helyi pléános vagy hatóság bizonyítványa; 2) az egészséget és erős testi szervezetet tanúsító bizonyítvány; 3) himlőoltást igazoló bizonyítvány; 4) a 18 éven felüliek részéről nőtlenségi bizonyítvány; 5) az iskolát végzetek részéről iskolai bizonyítvány, Ezenkívül az érkezésnél az illető tartozik felmutatni utlevelét és a szá-

lézi főnök által kiállított felvételi jegyet. Ezen feltételek teljesítése nélkül hiábavaló volna a turini utazás.

Dr. ZAFFÉRY KÁROLY.

MI UJSÁG?

— **Eljegyzés.** Makay Lajos, budapesti kiváló képzettségű ev. ref. segédlelkész, a nagy pénteki társaság gyermek menedékhely igazgatója Makay János birtokos fia, eljegyezte özv. Bontovits Mártonné szül. Mayer Emma budapesti lakos művelt és kedves leányát, Bontovits Ilona budapesti tanítónőt.

— **Uj tisztviselő.** Dr. Márton Lajos, miniszteri segéd fogalmazó — boldogult írónk, Márton Ferencz fia, a közoktatásügyi m. kir. miniszter által temesmegyei segédtanfelügyelővé neveztetett ki. Szívünkben üdvözljük őt diszes és fontos új állásában.

— **Lemondás az ügyvédségről.** Dr. Török János szolnoki köz- és váltó ügyvéd gyakorlatáról lemondott.

— **Jubileum.** Matolesy Károly czepléki kir. közjegyző f. hó. 15-én éri el közjegyzővé történt kineveztetésének 25-ik évfordulóját. Áldásos működésének ezen negyedszázados évfordulója alkalmából ovatiókkal fogja őt üdvözölni Czeplédváros intelligenciája. A bankettra városunkból si többen átrándulnak. Az érdemes hivatalnokot mi is őszintén üdvözljük.

— **Jutalmazás.** F. hó 4-én történt tüzeset alkalmával magukat kitüntették Dombi Imre és Battó István iparos segédek, 2—2 korona jutalomban részesültek.

— **Műkedvelői előadás.** Az abonyi műkedvelő iparos ifjuság f. hó 20-án István király napján játssza le a „Tolonecz” népszínművet fele részben a szegények felruházására, felerészben az iparos önképzőkör alap javára. A próbák díszes szorgalommal tartatnak, miből úgy látszik igen sikerült előadás lesz.

— **Erdő csöszök ügye.** Az erdőbirtokosok a hét folyamán értekezletet tartottak, melyen arról volt szó, hogy miután az erdő nagy része már szőlővel van beültetve, az erdő felügyelésére egy csész is elég, de ha a szőlő birtokosok is hozzá járulnak a csész tartásához, akkor meg hagyják a két csész. Most erre nézve nyilatkozásra szözlítjük föl a szőlőbirtokosokat.

— **Villámütés.** A múlt héten, egy éjjeli égi háború alkalmával a villám le csapott határunkban, de semmi nagyobb szerencsétlenséget nem okozott, mindössze a telkes gazdák tulajdonát képező s a bika akol mellett fekvő temető földön hasított apró szilánkokká egy nagy, terebélyes öreg akácz fát.

— **Járásbiróságunk köréből.** A czeplédiek sokat irtak, sokat beszéltek arról, mennyire kívánatos igazságszolgáltatásunk érdekében a létszám szaporítás. A törvényszéki elnök ottani vizsgálata alkalmából erről meggyőződést szerezve, felírt a ministeriumhoz, kérve, hogy még egy bírói állás szerveztessék esetleg, hogy az igazságszolgálat kormányának nagyobb költségére ne kerüljön, a nagykörösi bíróságnál egy albirói állás megszüntetése árán; továbbá egy segédtelegkvezetői állás rendszerítették. A felíratnak csak részben lett eredménye. A nagykörösi bíróságnál egy albirói állást megszüntetnek. Czepléden azonban újabb állás nem rendszeresítették. Segédtelegkvezető állásra azonban a pályázatot a hivataloslap már hozta.

— **Érdekes határozatot** hozott az alispán legközelebb. Arról volt szó ugyanis, hogy egy ház tulajdonos négy ablakot vágatott az épületén a szomszédja udvarára, mely ellen a szomszéd persze protestált. Az ügy az alispán elé került fölbevezés folytán, a ki aztán a fölbevezést azon indoklással útasította vissza, hogy mindenkinek joga van saját telkén épített épületén ablakot nyitni, viszont a szomszédnak joga van az ablakok elé saját telkén megfelelő készüléket alkalmazni, melyből a szomszéd udvarára át látni nem lehet.

— **Véres pisztolypárbaj.** A fővárosban a napokban véres kimenetelű pisztolypárbaj volt a Zúgliget-i hegyek aljában. Egy hírlapi közlemény folytán mely Breuer János tüzerfőhadnagyra nézve sértő volt, a főhadnagy provokálta Szebenyei fővárosi hírlapíró és a segédek pisztolypárbajban állapodtak meg. A feltételek a következők voltak: háromszori lövés, húsz lépés távolságról csüörtök nem számít. A főhadnagy golyója a hírlapíró

vállán érintette de azért Szebenyei kilőtte az ő pisztolyát és veszedelmes sebet ejtett a főhadnagy mellén. Hasonló szerencsétlenséggel — hogy mindkét, fél megbeszéljék — pisztolypárbajban ritkán találkozunk.

— **Értesítés.** A nagyméltóságú Kereske-lelmügyi m. kir. Miniszter ur. az egyesület iránt való rokonszenvének újabb jeléül, az elnökség felirati kérelmére, mindazoknak az egyesületi tagoknak a kik a közgyűlésen résztvenni kívánnak, gyorsvonatokra is érvényes kedvezményes vasúti jegyeket engedélyezett. E kedvezmény szerint, az egyesület tagjai, a magyar államvasutak által kiadandó igazolványok mellett: III. osztályú gyorsvonati jeggyel a II. osztályon, II. osztályú gyorsvonati jeggyel pedig az I. osztályon, utazhatnak Zólyombá. Mindazokat az egyesületi tagokat, a kik ezen kedvezményes vasúti utazásra jogosító, igazolványra, valamint a Zólyomban való elszállásolásra igényt tartanak és a közgyűlés után megtartandó diszebeden (egy teríték ára 4 korona) résztvenni akarnak, tisztelettel felhívjuk, hogy ezen kívánságaikat a F. M. K. E. közgyűlési rendezőségéhez (Zólyom, Városháza) 1900. augusztus 20-ig bezárólag bejelenteni sziveskedjenek. Későbbi jelentkezéseket nem vehetnénk figyelembe.

— **Chinai kivégzés.** Pontung chinai városban halálra ítélték Csang-Csang-vo haramiát, ki a város környékét sokáig nyugtalanította. Az ítéletet európai fogalmak szerint szinte elképzelhetetlen kegyetlenséggel hajtották végre. Egy ketrecbe a delikvenst, melyen felül ép akkora lyuk volt, mely nyakát körülzárta. Ebben az irtózatos kalodában kellett a nyomorultnak halálra éheznie. Lábai alá téglákat tettek, melyekből mindennap eltávolítottak egyet-egyét, úgy hogy harmadik napon már csak lábujjhegyen állhatott és végül már a levegőben függött, úgy, hogy csak az álla és a feje hátulso része tartotta. A lassan halálra kintott ember mindennap a város más kapujánál volt kiállítva, hogy látásával az egész város betelhesse.

— **Mily erős oldattal permetezzünk.** Szerkesztőségünkhez ez utolsó hét folyamán több levél érkezett, melynek írói tudakozódnak, hogy most, midőn szőlőkben a peronoszpóra garázdálkodása egy, augusztusi permetezést feltétlenül szükségessé tesz, hány perzentés oldattal permetezzenek? Nem is oly régen (két év előtt) egyik legnagyobb és legszebb szőlőtelepünk tulajdonosa azon kérdésre, hogy hány perzentés oldattal szokott permetezni, azt a lakonikus választ adta hogy annyi százalékos oldatot szokott használni, mint a hányszor permetez. Vagyis első permetezéskor egy, második permetezéshez két százalékos oldatot alkalmaz — és minthogy abban az évben augusztus végén ötödször permetezett, az alkalmazott oldat, ötszázalékos volt. Ez határozott pazarlás. Három százalékosnak erősebb összetételű rézgaliczoldatot egyáltalán felesleges használni. Tartós száraz időben gyengébb, esőre hajló időben erősebb oldatot készítünk, első esetben 2—2 1/2 százalékos, borus időben 3 %-os oldat lesz a helyén való, általában azonban jegyezzük meg hogy inkább többször permetezzünk, főleg nedves időben, de ne vegyünk igen erős oldatokat.

— **Eladó ház.** A II-ik kerületben jókarban levő házam elköltözés miatt f. hó. 14-én délelőtt 9 órakor árverés folytán szabadkézből eladni fog.

Szilágyi Mária.

Törlesztéses kölcsönök

földbirtokokra I. helyre
5³/₄% évi anuitásra 43¹/₂ évre
készpénzben az ingatlan ²/₃
értéke erejéig, — II. helyre
6% kamatra törlesztés nélkül.

Városi bérházakra az
érték ¹/₃ erejéig törlesztéses
kölcsönök csak I. helyre
hason feltételek mellett engedélyeztetnek.

Felvilágosítással szolgál
díjtalanul —5

Gerő Albert

Bpest, VII. Nefelejts-utca 8.

Földbérlet.

Néhai Palásty Pálné, Halápi Terézia hagyatékát képező ⁴/₄ telek szántóföld, legelő járandóság, lóherés és egy lakház kerttel külön-külön három évre haszonbérbe adatik. A bérbeadás nyilvános árverésen történik, mely f. 1900. évi augusztus 12-én, vasárnap délután 3 órakor fog a városház tanácsstermében megtartatni, az árverés esetleg folytatatik augusztus 26-án a jelzett helyen d. u. 3 órakor.

A föltételek megtudhatók alólirott nál, távollétemben Temesközy Gerzson előljáró úr ad fölvilágosítást a bérletre nézve.

Abony, 1900. július 31.

Szombathy János,
zárgondnok.

Egy jó családból való fiú
tanulónak fölvetetik e
lap kiadóhivatalában.

Van szerencsém Abony város n. é. közönsége szives tudomására hozni, hogy

„PHÖNIX“

BIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG ÜGYNÖKSÉGÉT elfogadtam, mely társaság élet, baleset, leánykiházásítás, tűz, jég és általános biztosítást minden eléghető tárgyakra a legolcsóbb áron eszközöl.

Biztosítások a nyomdában elfogadtatnak.

Bővebb felvilágosítással bárkinek szolgállok.

Kiváló tisztelettel

Szerdahelyi János.